

ORJUNA

NACIONALISTIČNI ORGAN.

NAROČNINA: za Jugoslavijo: za tri mesece 12— Din.; za celo leto 48— Din.; za inozemstvo je dodati poštnino. Oglasi po ceniku. — Posamezna številka stane 1 Din.

IZHAJA VSAKO NEDELJO!

REDAKCIJA IN ADMINISTRACIJA: Arena Narod. doma. Rokopisi se ne vračajo. — Anonimni dopisi se ne sprejemajo. POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI!

Epilog h katoliškemu shodu.

Kakor so mu ukazali, tako je storilo, naše zavedno ljudstvo. Odpraznovalo je V. katoliški shod verno in vestno v smislu dane zapovedi, naše dobro, nepokvarjeno in politično zrelo ljudstvo. Zmučeno, zmočeno in neprispano je tavalo po mestu, absolviralo je z vzgledno pasivnostjo pompozni obhod po mestu, prisostvovalo slavnostni maši, vzklikalo tam kralju in papežu, kakor bi vzklikalo cesarju in dalajlami, če bi se bil glasil ukaz tako, kajti velika je politična zrelost ljudstva, ki hodi za klerikalnimi prapori.

Prisostvovalo je s krščansko potrpežljivostjo telovadbi na stadionu, ploskalo nekoliko Orlom, mnogo ni moglo, ker je pravicoljubno in ker je večinoma že videlo sokolske prireditve, ni ganilo z mezinem ob nastopu Orlic, ker je značajno in se spominja gotovo nastopov ženskih sokolskih prostih vaj. Ni ploskalo Orlicam, dasi so ga reditelji neumorno spodbujali: Ploskajte, ploskajte. Vse, kar je prav, si je mislilo ljudstvo, toda za tako polomijo ne bomo ploskali in se navduševali.

Toliko glede zunanje strani, moralna stran pa ni nič manj poučna. Na temelju vere so katoliški govorniki rešili vsa pereča in pekoča vprašanja na par zborovanjih, obdelali so vse težave vsakdanjega življenja, definitivno zaključili vse sporne točke in pravi čudež je, da nam ni po tem takoj nastopila zlata doba, ampak smo ostali vsi skupaj, kakor smo bili pred shodom.

Česa vsega ni bilo na sporedu plenarnega zborovanja in na sejah odsekov! Mili Bože, koliko se je tu govorilo o socialnem, gospodarskem, pravem, zdravstvenem in verskem življenju našega ljudstva, o njega vzgoji, duševni in telesni ter politični! Vedno in vedno pa je izzvenel vsak referat, da se mora vse to postaviti na katoliško podlago, konkretnega pa se ni določilo ničesar. Dr. Breclj, ki je referiral o zdravstvu, ni pozval duhovnikov naj odrečejo sv. evharistijo, takim, ki pristopajo k angeljski mizi sicer s čisto dušo, toda z umazaniam in neblagodišečim telesom, ni pozval duhovnikov, da naj v svoj avtoritativni politični pouk s prižnice

vpletajo tudi pouk o telesni snagi, ki je predpogoj vsakega zdravja in profilaksa vsakega okuženja, Nič takega nismo čitali v govoru referenta, natisnjenem v »Slovenca«.

Dru. L. Ehrlichu je Slovenec še vedno premalo veran, zato zahteva, da naj si vsakdo vedno ponavlja: Christianus sum, catholicus sum! Mi pa pravimo eno ali drugo, oboje se ne da združiti, ker se je katolicizem že tako oddaljil od krščanstva, da je postal politični katolicizem in je na potu, da popolnoma degenerira v klerikalizem! Kot koroški rojak je dr. Ehrlich mogočno povzdignil glas za nosvojenega brata na severu in jugu, čast mu! Naslovil pa je svoj apel na svetega očeta, ki se je zavzel za Ruše, Grke, Srbe in Armence, in ki naj se zavzame še za Primorce in Korošce. O sancta simplicitas! Lahko se je zavzel za imenovane štiri narode, saj se s tem ni dotaknil italijanskih interesov, naj poskusi samo na rahlo se zavzeti za Primorce, pa bo imel opraviti z vesoljnim fašjem! Sv. oče to ve, zato molči in dovoljuje vse divjanje proti našim ljudem v Istri in drugod. Sicer pa vprašamo: Kakšen uspeh pa je imelo zavzemanje sv. očeta za Ruše, Grke, Armence in Srbe? Kdo izmed teh je občutil kako faktično zboljšanje na zavzemanje sv. očeta? Boljševiški židje so se smejali in naprej zatirali konkurenčno cerkev Rima, Turki so do malega bili že poklali vse maloazijske Grke in podkavkaške Armence, od Srbov pa še danes nihče ne ve, za kaj bi se naj bil zahvalil Rimu. Naslov za apel ni pravi, g. dr. Ehrlich! Staviti bi bili morali vpricho celega naroda ultimatum. navzočemu Pellegrinetiju: Ali nam da Rim naše pravice, ali pa gremo v razkol. To bi bila forma, če se že hoče apelirati na sv. očeta! Ponižne prošnje pri g. kardinalu Gaspariju ne pomagajo nič; le vprašajte istrske duhovne sobrate, kako jih je njegova eminenca odpravila, ko so se prišli pritoževati zoper internacijo na Sardiniji! Izvedeli boste tudi, kaj je pokojni škof Mahnič izvedel pri kardinalu Gaspariju. Rim se prošnjam smeje, le zahtevam ugodi!

Dr. M. Lavrenčič je govoril o nalogi Orlov, ki »niso za parado, marveč da nosijo katoliško idejo na

V nedeljo 2. t. m. vsi k razvitju prapora v ŠOŠTANJI!

Srpska fabrika **LAZAR DUNDJERSKI D. D.** Veliki Bečkerek (Banat)

Najmodernejšo urejeno domače podjetje za izdelovanje vsake vrste Furne, Velvet, Papestry, Boucle, Kidderminster, Derna, Holländer Jute, Manila preprog in moketov, kakor tudi splošno znanih specialitet

ročno delanih **SMYRNA-PREPROG.**

Zastopnik za Slovenijo: Tvrdka A. DULAR, LJUBLJANA, Miklošičeva 36.

Ljubljanski velesejm. Paviljon H 306

Vsa potrebna pojasnila daje organ v paviljonu, ki sprejema tudi naročila.

III. LJUBLJANSKI VELESEJM

Paviljon E št. 75 Kosmetični laboratorij Paviljon E št. 75

drogerije **A. KANC, Ljubljana**

IZDELUJE:

Aikadont, zobno pasto. — Aikadont, ustno vodo. — Aikadont, prašek za zobe. — Kolonske vode (več vrst). — Bay-rum. — Hair petrol. — Shampoo. — Brezovo vodo. — Eau de Quinine. — Conifernsprit. — Brillantine (več vrst). — Orehovo olje. — Čičkovo olje. — Barve za lase. — Pudre (več vrst). — Krema za roke in lica, mastne in nemastne. — Baby-poudre. — Vaseline. — Borvaseline. — Parfume na kilograme. — Milo znamke „Aika“ i. t. d.

Paviljon E št. 75

Ne pozabite obiskati

INGER

oddelek št. 155

na Ljubljanskem velesejmu

III. LJUBLJANSKI VELESEJM

PAVILJON E ŠT. 25.

Parfums - Driay - Paris

Ing. V. NIKOLIC

Kraljevski dvorski liferant

LJUBLJANA - MOSTE

Telefon št. 562.

III. LJUBLJANSKI VELESEJM

PAVILJON E ŠT. 25.

KOLESA

NAJBOLJŠA NUDI

J. GOREC

LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. BNK

MODNA TRGOVINA

A. ŠINKOVIC

NASL. K. SOSS

LJUBLJANA

Mestni trg 19.

CENE ZMERNE!!

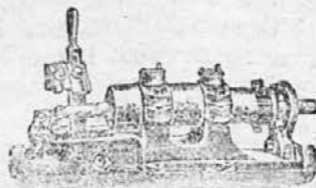
III. Ljubljanski velesejm

Paviljon

F

Stroji za obdelovanje lesa.

Turbine - Transmisije

Armature

Sesalke

Zvonovi.

III. Ljubljanski velesejm

Paviljon

F

Strojne tovarne in livarne d. d. Ljubljana.

Urejevalce pisem.

THE REX CO., Ljubljana.

DEŽNE PLAŠČE v veliki izbiri najceneje pri JAKOB LAH, Maribor, Glavni trg 2.

Zahtevajte po vseh restavracijah in kavarnah prvovrstna specialna vina v steklenicah trvdke GJURO VALJAK, Maribor, Grajska klet.

Vrhunec fine mehanike pisalnega stroja „STOEWER“.

Zastopstvo: Ljubljana, Šelenburgova ulica številka 6/L.

PRIJETEN IN IJAČAST OKUS

je znak testenin »PEKATETE«. Ako jih kuharica skrbno pripravi, je ni boljše jedi te vrste.

Konfekcijska industrija DRAGO SCHWAB Ljubljana, Dvorni trg 3.

Priporoča svojo bogato zalogo vsakovrstnih oblek za gospode in dečke, nadalje površnike, zimnike, raglane, dežne plašče, usnjene suknjiče, auto čepice itd. po konkurenčnih cenah. — Specialna zaloga angleškega in češkega sukna. — Perilo, modni in športni predmeti.

Razstava lastnih izdelkov na Ljubljanskem velesejmu od 1. do 10. septembra 1923 (paviljon „I“ št. 407).

Ljub. velesejm pav. I št. 383

PISARNA:
Emonska cesta 8.
Telefon Interurban 318.KONFEKCIJSKA TOVARNA
FRAN DERENDA & CIE.
družba z o. z. LJUBLJANA.TOVARNA:
Erjavčeva cesta 2.
naproti tram. gledališču.
Telefon Interurban 240.Prva v Sloveniji, po češkem vzoru z električnim pogonom, najmodernejše opremljena tovarna moške, deške, fantovske konfekcije in vsakovrstnih uniform po predpisnem kroju. Vedno bogata izbira konfekcijskih izdelkov po ugodnejšem kroju. Zastopstva prvih svetovnoznanih tekstilnih tovarn Jugoslavije, Čehoslovaške in Angleške. Zastopstva po celi naši kraljevini. Čisti izdelki.
Konturne cene.

jug.« Srbi in Muslimani se bodo lepo zahvalili za to vrsto izvoza iz Slovenije. Tam je doma verska strpnost v največji meri, zato nimajo klerikalizma in si ga ne žele! Dotaknil se je seveda tudi Orjunašev in po svoji katoliški čudi mora natolecevat, če ne bi ne bil katolik: ... Orjunaši so domoljubni in kadar koga obsodijo na smrt brez razprave in ga umore, mislijo, da imajo prav ... Nepošten človek, — takih je bilo med katoliškimi shodniki najmanj 80% — ni mislil, da Orjuna mori na desno in levo, kakor silni cesar Dioklecijan sam. In v tem tonu gre naprej! Za konec pa dobimo Slovenci pojasnilo, zakaj nas je ustvarila božja previdnost: Poučevati Srbe in pravoslavne sploh v katoliški veri in zanesti našo versko probudo na jug! Za misijonarje nas je tedaj vsevišnji ustvaril! Kaj pa potem še delate med nami g. dr. Lavrenčič? Kar misijonarji pojte na

jug, tu smo že itak vsi dobro podkovani v pravi veri! Tako govori zastopnik lajške inteligence, naravno, da mu je vsa navzoča hierarhija pritrjevala žarečih obrazov.

Da se ubije pri nas alkoholizem, klj je kriv, da naš narod propada duševno in telesno, predlaga g. dr. Srebrnič kot najučinkovitejše sredstvo »iskreno češčenje presvetega srca Jezusovega«. Amerikanci to delajo drugače, nordijske države delajo to s pametnimi zakoni, pri nas pa naj pomaga presv. srce Jezusovo! Ali so ti ljudje resni?

Ne moremo podčrtati vseh podobnih izrekov klerikalnih veličin, govorilo se je mnogo, »Slovenec« piše že cel teden kilometerske kolone, nam pa je papir drag, zato ne moremo podrobneje ekscitirati številnih govorov. Naj nam čitatelji oprostite!

Pogled za kultne strank je pokazal, koliko je tam korupcije, gnilobe, intrig in podlosti. Po tem spoznanju se je Orjuna s studom obrnila od te pokvarjene družbe, uvidevaajoč, da ji ni mesta ob strani teh ljudi in krenila je na samostojno pot, pričela je borbo na vse strani, čeprav je vedela, da bo ta borba težka, ker so nasprotniki številni, mogočni, bogati in brezobzirni. Ni klonila, ni pomišljala niti za trenutek, ker ji je dajala moč njena čista misel, ker je bil cilj, katerega si je postavila, svet. Tudi Krist se je boril proti številnim, mogočnim, bogatim in brezobzirnim gospodom, ki so trgvali v svetišču Gospodovem, nazadnje pa je njegova odredila misel, je njegova neupogljiva vera le zmaga in njegov bič je izgnal kupčevalce.

Danes stopa Orjuna samostojno v borbo za zboljšanje naših razmer, za očiščenje naše domovine, za narodno in državno jedinstvo, za veliko bodočnost naše nacije. Bolj je težak in se komaj začena in treba bo še mnogo dela, premagovanja in žrtvovanja s strani njenih članov, da bo izbojevana zmaga, toda kakor je prišlo za Golgota vstajenje, tako mora priti tudi za našo borbo zmaga. Politična čistost, vstajenje in osvobodjenje našega po koruptnem strankarstvu zaslužjenega slovenskega, hrvaškega in srbskega ljudstva, to so njeni cilji. Ko jih doseže, bodo rešeni vsi naši notranji spori in problemi, bo nad našo Jugoslavijo zasijalo novo solnce lepših dni.

To vas pa ravno boli, gospodje

»državotvorci«! Boli vas, da smo se osamosvojili vsakega vpliva, da smo pretrgali z vami vse vezi in napovedali boj tudi vam. Boli vas, da se ne pustimo zlorabljeni v vaše strankarske in osebne namene, zato nas v svojem časopisju napadate, zato nas po svojih organih preganjate in to, kar ste hoteli vi, očitajte sedaj nam; vi, ki ste hoteli Orjuno zlorabiti, očitajte sedaj nam, da jo zlorablamo. Hinavci! Na laži, demagogiji, hinavstvu, korupciji, lumpariji najgrše sorte je zgrajena vaša moč! Lepa in nedolžna izgleda vaša zunanost, bela kakor zunanost gobe, izrastli pa ste iz gnoja in gnoj se pretaka po vaših žilah, gnoj je vsa vaša notranjost, vse vaše bistvo. V teh mesecih našega dozorevanja smo imeli dovolj prilike pogledati vam do dna, vam vsem na levi in na desni, zato vam nič ne pomagajo nove in elegantne suknje, ker mi dobro, predobro vemo, da je perilo, ki ga nosite pod to sukno — umazano. Kadar posije svetla solnčna luč na belo gobo na gnoju — počrni in zamre. Tako boste počrneli in zamrli vi, kadar bo posijalo na vas solnce naše resnice. Kadar ogreje toplo solnce gospode z umazaniam perilom — zasmrde. Tako boste zasmrdeli vi, kadar bo naša topla ljubezen do našega ljudstva, našega naroda in naše države ožgala vas. Le besnite, besnite dalje, ubeglih levov ne ujamate več; ti levi bodo rasti, se bodo množili, dokler vas ne iztrebijo do zadnjega, vse vas, ki nesramno trgujete za narodov blagor, golazen iz doline šentflorjanske!

ga samo zavedamo, treba je, da po tem spoznanju uravnamo tudi vse svoje delovanje! Bolj kakor kdorkoli v naši Jugoslaviji, moramo mi Primorci dati na razpolago vse svoje moči za ozdravljenje in utrditev te naše države, da z njeno ozdravitvijo in utrditvijo rešimo tudi naše Primorje za tisti dan, ko bomo nad Gorico, Trstom in Pazinom ter nad Postojno, Vipavo in Idrijo razvili našo jugoslovensko zastavo svobode! Po vseh delih naše prostrane države se zbira pod okriljem Orjune vse, kar je še poštenega, vse kar hoče, da izginejo iz našega svetišča strankarski mešetarji, da pride na vlado nova generacija, ki ne bo poznala ne osebnih in ne strankarskih koristi, ampak samo koristi ljudstva, naroda, domovine, ker le tedaj, ko bomo dosegli to, bo naša domovina res svobodna in ujedinjena ter dovolj močna, da bodo pred njo trepetali junaki od Caporetta. Zato pa je naše mesto, bratje Primorci, samo v Orjuni, zato moramo vsi od prvega do zadnjega izročiti samo njej svoje popolno zaupanje in vse svoje sile. Ne v strankah, v Orjuni je rešitev tudi za nas Primorce in za naše Primorje. Če bomo sledili tej sveti resnici in se po njej ravnali, potem bomo nekoč lahko s ponosom rekli: »Tudi mi smo doprinesli svoj del do očiščenja in zgraditve Jugoslavije; tudi mi smo pomagali rešiti narodne smrti tisto naše Primorje, ki je bilo tisočletna domovina naših pradedov in zibelka nas samih!« Bodimo prvi branitelji zastave Orjune, bodimo prvi borci za njene ideje in ideale in naj nas ne mori malodušje, če so težkoče sprva tudi velike, kajti zmagali bomo, ker moramo, ker je zakon narave tak, da pravica vedno zmaga nad krivico, poštenje vedno nad nepoštenjem. Bratje Primorci, vsi od prvega do zadnjega v Orjuno, vsi od prvega do zadnjega od strank, naj se že imenujejo tako ali tako!

Primorec.

Tistim, katerim je žal, da nas ne morejo zlorabljeni!

Ko so idealni mladi ljudje, ki niso poznali gnilobe našega strankarstva, ustanovili Orjuno kot patriotično in nacionalno organizacijo, katere namen naj bi bil v prvi vrsti podpreti državotvorne stranke in vlado ter skrbeti za njih čistost, so jo državotvorni politični gospodje pozdravili, toda ne kot eminentno državen in nacionalen pokret, ampak zato, ker so mislili, da se bodo z njo lahko strankarsko in osebno okoristili. Idealni mladi ljudje takrat tega še niso vedeli, še niso videli in tudi tega še niso vedeli, da niso edino zlo v naši državi le defetisti in separatisti, ampak da so enako, če ne še večje zlo tudi takozvani »državotvorci«, ki imajo vsak trenutek na jeziku blagor naroda in države, narodno in državno jedinstvo, v srcu pa — strankarske in osebne koristi.

Idealna in vzvišena je bila misel teh mladih ljudi, zato so mislili, da so vsi tako idealni in vzvišeni kakor oni. Polni svetega patriotičnega in nacionalnega ognja so stopili v boj proti defetizmu in separatizmu, proti vsem odkritim uničevalcem naše svobode in našega jedinstva. Hoteli so podpreti vlado in vladne stranke. Toda le prekmalu so prišli s to vlado in s temi strankami v navzkrižje. Tu je bil

kak madžarski žid, katerega je Orjuna ujela radi njegovih umazanih kupčev, na škodo države, vlada in strankarji pa so dvignili svarilno prst: »Pustite ga, kajti g. Mojzes Fekete stoji z nami v trgovskih zvezah.« Tam je bil kak nemški izzivač in ko ga je Orjuna prijela, je ta ali ona »državotvorna« stranka zacvilila: »To je naš politični prijatelj!« Ko je Orjuna začela boj proti Radiću in njegovi bandi, je vlada padla po njej: »S tem se hočemo sporazumevati, ne ubijte nam ga, ker nam je potreben!« Ko je hotela braniti Reko, so v Beogradu rekli, da so Italijani naši zavezniki. V Sloveniji se je ona državotvorna stranka pogajala z nemškimi iredentisti in nemčurji za skupen nastop pri volitvah in se pri tem ni strašila kupčevati z našimi težko priborjenimi narodnimi svetinjami druga pa je obljubljala v Prekmurju Madžaronom zlate gradove in jim tiskala madžarske volilne plakate. In prišlo je povelje: »Ne borite se proti pangermanskim izzivačem in nemčurjem, da nam ne pokvarite pogajanj; ne napadajte madžaronov, da nam ne odzenero volilcev!«

Ne proti madžarskim čifutom, ne proti nemškim izzivačem, ne proti Radiću in Korošču, ne proti nemčurjem in madžaronom, ne proti Italijanom, Turkom in drugim sovražnikom in škodljivcem našega naroda in naše države, ne, proti tem bi se po mnenju teh »državotvornih« gospodov ne smeli boriti, pač pa bi se bili morali boriti proti demokratom, tako so zahtevali radikali in bi se bili morali boriti proti demokratu! Če bi jim bili poslušni, bi bili danes favoriziran pokret, imeli bi dovolj denarja in vsega, kar bi bili želeli, ker pa je Orjuna ostala zvesta svojim idealom — so padli po njej tudi »državotvorci«. Začela so se preganjanja naših članov, začelo uničevanje celih naših organizacij. Ena »državotvorna« stranka snuje proti nam celo svojo pretepaško organizacijo, druga pa bi jo gotovo tudi, če bi jo le mogla.

Tako je prišlo spoznanje, trpko spoznanje, da je v naši državi vse gnilo, od »državotvorcev« do »protidržavnih elementov«, da je vsa naša politika le ostudna igra za strankarske in osebne interese, da ni nikogar v naši nesrečni državi, ki bi res mislil na interese ljudstva, ki bi res mislil na narod, na državo. Spoznanje je prišlo, da tisti veliki plemenski boji niso v bistvu nič drugega nego odvrtna borba za strankarske koristi, borba med posameznimi kapitalističnimi skupinami na račun zapeljanega ljudstva.

Bratom Primorcem v Sloveniji!

Na tisoče in tisoče nas je, ki smo vsled okrutnega preganjanja s strani barbarskih uzurpatorjev Italijanov morali zapustiti svojo drago domačo primorsko zemljo, kjer so živel v sreči in zadovoljstvu mirno davni naši pradedi in kjer smo ugledali luč sveta tudi mi. Oditii smo morali, često zbežati preko meje v Jugoslavijo, da si rešimo vsaj golo življenje. Golih rok smo prišli sem in morali smo iz temelja početi graditi zopet svojo eksistenco, svoje domove. Danes smo tu že več ali manj udomačeni, vendar pa naša srca še vedno hrepene po solnčni Goriški, po tužni Istri, ponosnem Trstu in po lepi naši Notranjski, ki je s Postojno, Vipavo in Idrijo tudi padla v suženjstvo. Jasno je, da so naši interesi tu v naši novi domovini z ozirom na različenost naših poklicev različni in da obstajajo med nami mnoga neskupna vprašanja, eno pa je, ki nas vse drži, in to je višje in svetlejšo kakor vse drugo — ljubezen do tužne zaslužnjene domovine ob sinji Adriji! Ravno zato pa nam mora biti dolžnost rešiti svoje brate in sestre tam preko, očuvati zemljo svojih pradedov in priboriti ji svobodo, najvišja dolžnost, kateri moramo podrediti vse drugo, ako nočemo biti izdajalci najbolj bednih med bednimi. Samo to mora biti za nas merodajno tudi tedaj, kadar se moramo kot državljani nove domovine politično opredeliti!

Ko smo prišli z našega juga kot pregnanci med tukajšnje brate, so nas na eni strani gledali postrani in često tudi sovražno, ker niso cenili tega, kar smo jim prinesli, ampak so nam bili le nevoščljivi za košček bratskega kruha, katerega smo prinesli za svoje pošteno delo. Na drugi strani pa so se nam približali razni strankarski lovci s polno torbo sladkih obljub, če se udinjamo njihovih partiji. Vsi so prišli, od prvih do zadnjih, in vsi so nam dajali obljube: »Samo mi smo vaši prijatelji, samo mi bomo zastopali vaše interese, samo mi bomo skrbeli za vaše

brate in sestre tam preko!« Ker smo bili vajeni poštenja in moške besede, smo često verjeli tem mešetarjem in se jim udinjali, pričakujoč, da bodo to, kar so obljubili tudi res izpolnili. Minila so leta, toda na nas ni mislil nihče; nihče ni izpolnil svojih obljub; nihče ni resno vzel v zaščito naših trpečih tam preko meje. Katera naša stranka je le s prstom ganila, da bi olajšala naš položaj? Katera je napravila tudi le en sam korak, da bi rešila naše tam preko barbarskih nasilij? Nobena!

Te naše stranke, ki so nas vabile s sirenskimi glasovi v svoj tabore niso le pozabile na vse obljube, dane nam in našim v Primorju, ampak so s svojo politiko oslabile tudi našo svobodno državo jugoslovensko, tako, da danes v svetu nima onega ugleda, kakor bi ga lahko imela in je napram naši največji sovražnici Italiji brez moči. Če bi ne bile naše stranke, ki v svoji demoralizaciji ne vodijo računa o interesih naroda in države, ampak poznajo le koritarske koristi poedincev in strankarskih klik, razorale in oslabile tako žalostno našo državo, bi ta država nikoli ne bila dopustila, da bi Italijani nekaznovani požigali naše narodne domove, metali iz uradov, cerkev in šol naš jezik in naše ljudi, in tudi do sramotne rapalske pogodbe ne bi bilo nikoli prišlo. Italijani postajajo vedno bolj predrzni, ne le v Primorju samem, ampak iztegajo svoje tatinske roke tudi na naš dragi Triglav in na našo Reko. Naša država pa gleda vse to mirno, mora gledati, ker je vsled notranjih bojev preveč oslabiljena, da bi mogla zaklicati Italijanom: »Roke proč!« Če ostane tako, potem čaka naše brate v Primorju neizprosna narodna smrt, potem bodo čez nekaj let v Istri, Trstu, na Gorškem in na Notranjskem — naši samo še grobovi! Brez močne, zdrave in samozvestne Jugoslavije ni rešitve našemu Primorju! Tega se zavedamo danes vsi, zavedajo pa se tudi Italijani.

Toda, bratje, ni dovolj, da se te-

Čevlje kupujte od domačih tovarnov trdke Peter Kozine & Co. z znakom »Peko«, ker so isti priznani najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in na debelo Ljubljana, Breg 20 in podružnica Aleksandrova cesta 1.

Pozor!

Razstavljajci ljubljanskega velesejma! Trgovci, podjetniki obrtniki, gostilničarji i. t. d. Opozarjamo Vas, da imajo oglasi v Orjuni velik uspeh, kar priča veliko število stalnih celoletnih oglasov. Uspeh pa jamči že dejstvo, da je Orjuna razširjena po celi državi in tudi v inozemstvu. Ona se danes tiska že v veliki nakladi in so njeni oglasi po vseh kavarnah, lokalih in naročnikih po cel teden vidni dočim pri dnevnikih že isti večer izginejo kakor muhe enodnevnice. Tudi so naši člani in somišljeniki odločni zastopniki gesla: »Svoji k svojim!« in si izbirajo svoje dobavitelce po naših oglasih. Priporočamo toraj vsem onim, ki hočejo imeti vidno, trajno in izdatno reklamo, naj oglašajo v »Orjuni«. — V slučaju pa, da želite dati oglas tudi še v kak drug list, sporočite to obenem ko pošljete oglas nam in mi vam bomo brezplačno preskrbeli, da bo Vaš inserat objavljen tudi tam. V takem slučaju pripomnite samo sledeče: »Izročite isti oglas tudi upravi lista X. Y. itd.« in mi vam bomo to brezplačno posredovali. S tem si prihranite na pisarjenju, nepotrebnih potih, čakanju pri upravi in denarju.

Upravništvo »Orjuna«.

Premog
Drva
Oglje
Excelsior - cement
1. strešna lepenka
najboljši! // najcenejši!
 pri
„Impex“
 Ljubljana, Krekov trg št. 10
 Telefon 70. 349.

Ljubljanski velesejm Pav. H št. 307
PETER CAPUDER-Ljubljana, Vidovdanska c. 2.
Zaloga vseh telovadnih potrebščin. — Modni salon za gospode.
Izdelovatelj krojev za Sokole in Orjuno.
Zahtevajte brezplačen cenik, navodila za mero in plačilne pogoje.
Ljubljanski velesejm Pav. H št. 307

Poboj naših orožnikov v Prekmurju. Posledica Radičevega in klerikalnega hujskanja.

Medtem, ko se klerikalni magnati v Ljubljani klanjajo iz oportunističnih razlogov vladi in vladarju, rodila je njih protidržavna gonja in hujskarija sad — zločin, za katerega ne odgovarjajo samo storilci, temveč vsi oni hujskači proti oblasti in državi od »Straže« do »Slovenca«, od Klekla do Žebota.

V sredo zvečer smo prejeli sledeči brzojav:

Slatina Radenci, 29. ob 18. Sad madžarskega hujskanja. V Bistrici umorjenj orožniki. Vlada naj sestavi liste in iztira vse Madžare v Murški Soboti in Lendavi. — Orjuna Murska Sobotna.

O žalostnem dogodku se nam dalje še poroča:

Neki Ivan Palažič, doma iz Zgor-

nje Bistrice v Prekmurju, je bil svoječasno obsojen radi rop na tri leta zapora, nato pa je bil pomiloščen. Kmalu je izvršil drugi rop in bil ponovno obsojen na 18 mesecev ječe. 28. julija t. l. pa je ušel iz zapora v Mariboru in jo primahal lepo v svojo rodno vas Zgornjo Bistrico. Žandarmerija v Črenševcih je dobila nalog, da vjame Palažiča. Pri prvem lovu je Palažič ušel orožnikom, ker jih je spoznal po uniformi. V noči od 26. na 27. t. m. pa so šli trije orožniki iz postaje Črenševci (Postružnik, doma iz Ptuj; Krump, oženjen in doma iz celjske okolice, in Sevar, doma iz ljutomerske okolice) preoblečeni civilno ter oboroženi z revolverji in palicami v Zgornjo Bistrico, da bi zgrabili ubežnika. Krump in Sevar sta stala pri skedenju posestnice Anc Kreslin, Postruž-

nik pa je plezal po lestvi na skedenj, kjer bi imel spati Palažič.

Komaj se orožniki postavijo tako na stražo, jih naenkrat zahrbtno napade skoro polovica vasi in jih prične pretepati s koli in raznim ostrim orodjem. Orožniki so v hipu obliči od krvi onesveščeni popadali. Toda živinskim vaščanom še ni bilo dovolj, ampak so ležeče orožnike še dalje pretepravali, kričeč nad njimi: »Ubijte pritepence, ubijte priške! Sedaj bomo pa mi žandarji!« Eden je kričal: »Ta je mene aretiraj!«, drugi zopet: »Ta je mene v zapor gnal!« itd. Okoli 5. zjutraj so prignali orožnike k županu. Ta jih je spoznal in jih dal privezati k vozu, kjer so jih domačini zopet dalje pretepravali. Nato so jih zvezali, oblivali z vodo in na župancev ukaz kot aretirane žandarje gnali v Doljno Len-

davo, češ: »Sedaj pa mi žandarje peljemo!« Kričali so divje nad njimi: »Ubijte priške, pritepence!« itd. Ko so jih pripeljali v Lendavo, jih je tam orožništvo seveda osvobodilo in vseh osem spremljevalcev aretiralo. Orožnik Postružnik je umrl, ko so ga pripeljali v Lendavo, Sevar se bori s smrtjo, Krump pa je nekoliko manj ranjen. Je pa malo upanja, da bi oba okrevala.

Za to zverinsko dejanje, katero vsekakor dovolj jasno govori o našem »dobrem, pohlevnem ljudstvu«, mora zahtevati država polno zadoščenje. Toda ne le potom dolgoletne, zavite in konečno brezplodne sodne obravnave. Kri za kri! Tekla je kri ljudi, ki so v službi države postale žrtve tolpe, nahujskanih od madžarskih denarnih magnatov in izpitanih farjev, ki ne morejo poza-

biti, kako jim je avstro-ogrsko birokratska vlada polnila malhe, da so držali ljudstvo v nevednosti in neumnosti. Padli so ljudje, ki branijo ono, kar so dobrovoljci priborili na Kajmakčalanu narodu proti volji mednarodnega kapitalizma in proti volji internacionalnega rimskega klerikalizma. In če vlada nima dovolj moči in volje, da bi ščitila ljudi, ki ljubijo domovino, povemo jasno, da je med jugoslovanskimi nacionalisti in četniki dovolj ljudi, da store ono, kar bi se moralo storiti že jeseni leta 1918. Da pobijemo in pobesimo oae, ki izrabljajo narod in državo le za svoje osebne koristi in za umazane cilje svoje izdajalske politike!

»Za nacijo« je naše geslo in v tem geslu bomo kaznovali vse, ki so proti naciji! Nasilje za nasilje!

BEN ABEBA:

Dvajset let poznaje.

(Pravljica.)

(Dalje.)

Toda tudi novo cepljenje ni rodilo boljših razmer. Ubogo štajersko ljudstvo je moralo sedaj samo vzdrževati celo vrsto ministrov in poslancev in prišlo je do novega cepljenja. Celjani s Savinjsko dolino so se oddelili in ustanovili svojo avtonomno vlado in parlament, enako pa so se oddelili od Maribora tudi Prekmurci s svojo vlado in parlamentom v Murški Soboti, Koruši s svojo vlado in parlamentom v Prevaljah ter Ptujčani s svojim in grmoškim okrajem s svojo vlado in parlamentom v Ptuj. Kranjska je razpadla na štiri avtonomne republike s svojimi posebnimi vladami in parlamenti, na republiko Ljubljano? Ljubljanskim poljem: na republiko Gorenjsko z glavnim mestom Kranjem; na republiko Notranjsko z glavnim mestom Vrhniko ter na republiko Dolenjsko z glavnim sedežem v Novem mestu. Tako je iz same Slovenije nastalo devetero republik. Ubogo slovensko ljudstvo je moralo vzdrževati 9 prezidentov,

180 ministrov in 900 poslancev. Istotako se je zgodilo po ostalih zveznih republikah; vse so se razdelile na nebroj manjših. V celi Jugoslaviji je bilo že tedaj krog 70 vlad s 70 prezidentov, okrog 1400 ministri in 7000 poslanci. Delitev pa je šla dalje, vsak mesec se je ustanovila kaka nova zvezna republika z novo vlado in parlamentom. Tako se je na primer Dravska dolina oddelila od Maribora ter ustanovila svojo vlado v Marenbergu; Slovenske gorice so postale republika s sedežem v Št. Lenartu; Prlekija je postala republika s sedežem v Ljutomeru; Dravsko polje s sedežem v Sv. Marjeti; Pohorje s sedežem pri sv. Arehu; na Kranjskem so se ustanovile nove republike s sedeži na Jesenicah, v Tržiču, Kamniku, Škofji Loki, Litiji, Logatcu, Cirknici, Ribnici, Kočevju, Krškem, Kostanjevici, Metliki, Črnomlju in v Domžalah. Toda niti to ni bilo dovolj, avtonomijo so zahtevale tudi Kurja vas, Vič, Šiška, Zelena jama, Moste, Predovičevo selo, Žiri itd. ter na Štajerskem Limbuš, Ruše, Kamnica, Pobrežje. Studenti itd. itd. No in danes smo prišli tako daleč, da imamo v Jugoslaviji krog 10.000 samostojnih avtonomnih federativnih republik z 10 tisoč presidenti, 200.000 ministri in

1.000.000 poslancev. Vsak 1200 Jugosloven je prezident republike, vsak 60 je minister, a vsak dvanajsti vsaj poslanec. Toliko prezidentov, ministrov in poslancev niso imele vse države na svetu skupaj v sto letih, kakor jih imamo samo mi Jugosloveni danes. Ker se vlade večkrat menjajo, je naravno, da menda razen mene in še par drugih bivših Orjunašev, ki so prokleti, ni v Jugoslaviji danes nikogar več, ki še ne bi bil prezident ali pa vsaj minister ali poslanec.

Prijatelj za trenotek utihnil, da se odpočije po dolgem in napornem pripovedovanju. Ker je bil lačen, je potegnil iz žepa previdno debelo surovo repo, pogledal boječe na vse strani, če ga kdo ne vidi, ter hlastno ugriznil, potem pa ponudil še meni.

»Kaj, surovo repo ješ?« sem se začudil.

Se predno sem dobro izgovoril, mi je prijatelj zamašil usta ter zašepetal prestrašen: »Možič, da te kdo ne sliši. Surova repa je dandanes za nas reževe delikatesa marsikateri ministerjalni uradnik bi bil srečen, če bi se je mogel do siteda najesti. Odkar je vsled mejnega spora in carine ustavljen ves tovarni promet med mariborsko in pobre-

ško republiko, je naša edina hrana trava iz parka, katero jemo, če imamo jesih in olje, v solati, sicer pa se pasemo. Repo jedo samo velikaši, celo nekateri naši poslanci jo malo-kdaj vidijo. Jaz, vidiš, sem bolj prebrisan, seznanil sem se z nekimi finančarjem iz pobreške republike in ta mi v zameno za naš tobak z Aleksandrove, pardon, Jerovškove ceste, prinese ponoči kako prav lepo avtonomno repo; zadnjič mi je prinesel celo dva federativna krompirja, katerega sem si opeknel za god. Veš, drv nam namreč tudi primanjkuje, ker nam jih pohorska republika, odkar smo se ž njo sprli radi bukovega listja, pardon, tobaka, neče več pošiljati.«

»Strašno!« sem vzkliknil in onemel. Obšlo me je strašno občutje. Tako daleč, tako daleč je propadla naša nekdaš tako lepa in bogata domovina. O srečni, blaženi časi centralizma!

»Glej,« je povzel zopet Cafazura čez nekaj časa »prišli smo tako daleč, da nam sirašno primanjkuje ministrov in poslancev. Te dni je izbruhnila kriza v naši mariborski vladi in ker so že vsi ministri in bivši presidenti — in to so skoro vsi mariborčani — več ali manj kompromitirani, ne moremo najti primernih

kandidatov za novo vlado in za mesto prezidenta. Radi tega so posegli naši ljudje po skrajnem sredstvu, razpisali v »Straži«, našem uradnem glasilu, natečaj za prezidenta in ministre naše mariborske republike. Glej, tu imaš »Stražo«, je pripomnil ter mi jo pomolil pod nos.

Vzel sem in čital: »Natečaj.« Narodna skupščina avtonomne federativne republike mariborske išče primernega moža neoporečene preteklosti, ki bi bil pripravljen prevzeti mesto prezidenta republike. Dalje išče mariborska narodna republikanska skupščina šestindvajset istotakih mož, ki bi bili pripravljeni prevzeti mesta republikanskih ministrov. Vsi omenjeni funkcionarji dobe brezplačna stanovanja, avtomobil v osebno razpolaganje in predpisano predsedniško, oziroma ministrsko plače. Oni, ki še niso bili presidenti ali ministri imajo prednost. Ponudbe z referencami, curriculum vitae, navedbo posebnih želj in pogojev, naj se dološile do petka podpisani zbornici. Narodna skupščina mariborske avtonomne federativne republike v Mariboru. Dr. Miha Španhakek m. p., predsednik, Janez Petelin m. p., sekretar. Videl in potrdil: dr. Gasper Felician Bisaga m. p., knezoškof lavantinski.«

EN GROS

Vabilo delničarjem

Strojnih tovarn in livarn d. d.

Ljubljana

k subskripciji IV. emisije družbenih delnic.

Izvršujoč sklep občnega zbora delničarjev z dne 24. julija 1923. provaja upravi svet Strojnih tovarn in livarn d. d. Ljubljana povišanje delniške glavnice

od Din 3,750.000 na Din 5,000.000

z izdajo 12.500 novih delnic

à nom. Din 100,

ki se prepuste dosedanjim delničarjem v razmerju na tri stare po eno novo delnico pod sledečimi pogoji:

1. Emisijski tečaj delnice znaša Din 160.— tel quel za komad; protivrednost plačljiva ob subskripciji.

Stari delničarji, ki hočejo izvršiti opcijo, morajo predložiti na blagajnah nižje navedenih mest svoje delnice, da se na njih označi izvršitev opcije.

2. Nove delnice participirajo na dobičku od 1./7. 1923. in so opremljene s polkuponom za 1. 1923.

3. Subskripcija se vrši od 1. do 10. septembra 1923, in sicer pri: Jadranski banki a. d. v Beogradu in njenih podružnicah, in Ljubljanski kreditni banki v Ljubljani in njenih podružnicah.

4. Izročitev novih delnic se bo izvršila proti vrnitvi subskripcijskih potrdil.

5. Uspeh emisije je zajamčen po garančnem sindikatu.

Upravni svet.

EN GROS

MAKS DURJAVA IN DRUG

Telefon št. 208 - MARIBOR - Gregorčičeva 24.

TVORNICA PERILA

Izdeluje perilo v lastni novozgrajeni tovarni z 200 najmodernejšimi stroji in tehničnimi pripomočki pod vodstvom prvovrstnih čeških in avstrijskih strokovnjakov.

Cefir srajce, frak srajce,

trdi in mehki ovratniki v najboljši kvaliteti in modernih desenh.

Navadno mehko perilo vedno v zalogi po najnižjih cenah.

Lastna novourejena pralnica in likalnica. Največja izbira finih modernih cefirjev po najnižjih tovarniških cenah.

!!Dovršena izdelava!!

Na Ljubljanskem velesojmu razstavimo v paviljonu „H“ števil. 239.

EN GROS

TRIBUNA F. B. L., Ljubljana, Karlovska cesta 4. Tovarna dvokoles in otroških vozičkov nudi pneumatiko etc. najceneje.

Društvo „DEČJI IN MATERINSKI DOM KRALJICE MARIJE“
V LJUBLJANI naznanja tužno vest, da je preminula blagosrčna
dobrotnica bedne dece

ga. Danica Dim. Hristić-eva

dvorna dama Nj. Vel. jugoslovenske kraljice Marije, itd.

dne 28. avgusta t. l. na Bledu.

Nemila usoda ji je pretrgala življenja nit v sredi najpleme-
nitejšega dela.

V LJUBLJANI, dne 28. avgusta 1923.

FRANJA TAVČARJEVA
t. č. predsednica.

Išče se
STANOVANJE

(v mestu, v okolici ali na deželi)

1 do 2 sob s kuhinjo za
družino, ki biva na Ogr-
skem in je tako izročena
potujčevanju. Nacionalist,
kateri hoče storiti dobro
delo, naj javi upravi lista,
da mu sporoči naslov očeta,
ki je tu v službi in je radi
stanovanjskih razmer ločen
od družine.

A. & E. Skaberne
Ljubljana

MANUFAKTURA

in
MODA

Na debelo in drobno.

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA
Dunajska c. št. 46.
mesini tesarski mojster Telefon št. 879.

Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrejša za palače,
hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, lede-
nice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.

Perna žaga.

Tovarna furnirja.

Prometni zavod za premog

d. d.

v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah
premogovnikov, za domačo uporabo, kakor tudi za
industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks vsake
vrste in vsakega izvora

ter priporoča posebno

I^a čehoslovaški in angleški koks za
livarne in domačo uporabo, kovaški
premog, črni premog in brikete.

NASLOV:

Prometni zavod za premog, d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva c. 15/11.

Slovenski del „NARODNEGA ŽENSKEGA SAVEZA“ V
LJUBLJANI sporoča v globoki žalosti, da je dne 28. avgusta
t. l. na Bledu izdihnila svojo blago dušo

ga. Danica Dim. Hristić-eva

predsednica „Narodnega ženskega saveza“ kraljevine SHS.

Blagi ženi, vzorni Jugoslovenki, ohrani slovensko ženstvo
časten in trajno-hvaležen spomin.

V LJUBLJANI, dne 29. avgusta 1923.

FRANJA TAVČARJEVA
t. č. podpredsednica.

Modna in športna trgovina
za dame in gospode

P. MAGDIČ
Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Največja izbira damskih oblek, bluz,
plaščev in nakitnih predmetov, dalje
klobukov za gospode, perila, kravat
in drugega.

„SPLOŠNO ŽENSKO DRUŠTVO“ V LJUBLJANI obvešča
vse članice, da je nenadoma izgubilo svojo častno članico

go. Danico Dim. Hristić-evo

Zemski ostanki blagopokojnice so se včeraj prepeljali v
Beograd, kjer se polože k večnemu počitku.

Slava njenemu spominu!

V LJUBLJANI, dne 29. avgusta 1923.

FRANJA TAVČARJEVA
t. č. predsednica.

V. Raitharek

Paviljon tovarna usnja Paviljon
J št. 393 TRŽIČ (Slovenija) J št. 393

Izdeluje zgornje usnje na
čreslo in krom v različnih
barvah.

IVAN KRAVOS Aleksandrova 13. **MARIBOR** Slomškov trg 6.

Telefon interurban štev. 207.

Konjske opreme, dežne plahte, biči, jezdne palice, svetiljke za kočije, okovi za konjske opreme i. t. d.

Kovčki in torbice za potovanje, damske in šolske torbice, listnice, denarnice, tobačnice, gamaše, nahrbtniki i. t. d.

Gonilni jermeni iz najboljšega usnja v vseh širinah, kakor tudi šivalni in vezalni jermeni, sponke, vijaki i. t. d.

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2

Šivalni stroji izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. - Ustanovljena leta 1867.

Pisalni stroji

„Adler“ in „Urania“.

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovarn in motorete za prvo kolo:

Dürkopp, Styria, Waffennrad — (orožno kolo).

!! 10letna garancija !!

J. Baloh **MARIBOR**

Grajski trg št. 3

priporoča v nakup razne toaletne potrebščine, kakor mila, kolinske vode, olja za lase itd.

Nadalje nogavice, košare za potovanja in pleteno pohištvo.

Na drobno! ————— Na debelo!

TOVARNA KUVERT

VIDER & KOKALJ Tel. inter. 24 **LJUBLJANA** Tel. inter. 24

izdeluje vsakovrstne kuverte v raznih oblikah in barvah. — Edino tovrstno podjetje v Jugoslaviji, ki izdeluje tudi KUVERTE Z OKENČKOM.

SLAVENSKA BANKA

d. d.

podružnica Ljubljana

preje Jugoslovanska Union-Banka

ZAGREB

BEOGRAD

Bjelovar, Brod n./S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Monoštor (Baranja), Murska Sobota, Osijek, Rogaška Slatina, Sombor, Sušak, Šabac, Šibenik, Škofja Loka, Velikovec, Vršac.

Agencija: Buenos Aires (Argentina).

AFILIACIJE:

BUDAPEST: BALKAN BANK R. T.

SPLIT: JUGOSLAVENSKA INDUSTRIJSKA BANKA.

WIEN: BANKHAUS MILAN ROBERT ALEXANDER.

Delniška glavica in rezerve K 200.000.000.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Ako kašljate je edino sredstvo proti prehlajenju

PEKTO

kateri sigurno pomaga

„ADRIJA“

drogerija in foto-manufaktura B. Čvančara, Ljubljana.

Priporočamo za nakup pisarniških in šolskih potrebščin tvrdko

M. TIČAR

Ljubljana,

Šelenburgova ulica štev. 1 in Sv. Petra cesta.

INDUSTRIJA PERILA

POVH & MEDIC

NOVOMESTO (Slovenija).

Razstavní pav. H 300.

Otroški vozički!

več vrst. DVOKOLESA raznih modelov, najnovejši motorčki ameriškega tipa „EVANS“. Velika zaloga pneumatike in delov po najnižji ceni. Sprejemamo tudi vsa popravila, emaliranje in poniklanje, — „TRIBUNA“ F. B. L. tovarne dvokoles in otroških vozičkov v Ljubljani, Karlovska cesta 4 Ljub. velesejm, paviljon „F“ 191.

Manufaktura — Moda — Konfekcija

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA, Dvorni trg štev. 3

v zalogi specijelno angleško i češko sukno, vseh vrst obleke, usnjeni sukniči, dežni plašči, pelerine, zimniki, raglani etc.

! Izdelava oblek v lastnem modernem salonu. !

III. LJUBLJANSKI VELESEJM
PAVILJON E štev. 40.**MERAKL**

barve, mastila, lake, kit-

klej, emalle, čopiče in za-

lamčeno čisti firnež

najboljše vrste nudi tovarna

Medić, Rakovec, Zankl, d. z.

Maribor, Ljubljana, Novisad, podružnica. centrala. skladišče.

Tovarne: LJUBLJANA-MEDVODE

III. LJUBLJANSKI VELESEJM
PAVILJON E štev. 40.**Inserirajte v „ORJUNA“!**

Razvitje prapora Orjune v Šoštanj dne 2. septembra obeta postati po došlih prijavih lepa manifestacija jugoslovanskega nacionalizma. Prosimo ponovno vsestranskega odziva našemu vabilu. Pod novim praporom Orjune bo dozoreval nov rod, generacija bodočnosti, ki bo vestno na straži v trdnjavi ob naši severni meji, pripravljena, da žrtvuje za našo sveto stvar življenje in kri!

Nošenje uniform. Oblastni odbor za Slovenijo je sklenil na svoji seji z dne 29. t. m., da je nošenje kroja dovoljeno članom edino s privoljenjem pristojnega mestnega odbora. Samovoljen nastop v uniformi se kaznuje kot prestopki proti disciplini.

BRATJE IN SESTRE „OR-JU-NA“ ŠIŠKA.

V svrhu natančnega blagajniškega in statističnega pregleda se Vas pozivlja, da kdor še ni plačal članarine, to stori, da ne bodemo po nepotrebnem zaostajali s pobiranjem. Članarino se pobira v ponedeljek 3. in torek 4. septembra 1923 v društvenem lokalu od pol 8. ure do 9. ure zvečer.

Zdravo!

Blagajnik.

KONTORISTINJA z večletno prakso in nemškega jezika, spretna stroje-piska, verzirana v vseh pisarniških delih in zmožna nemške stenografije želi premeniti mesto. Cenj. ponudbe z navedbo pogojev se prosí na upravo lista pod „L. L. 7.“

Dopisi.

Bratsko društvo!

Prije punih dvadeset letja doletio je naš Sokó do ovih strana — do vratiju pitomog Hrvatskog Zagorja i savio gnijezdo u starome, slobodnome gradu Varaždinu.

Kroz cijelo to vrijeme nijetio je bratsku ljubav, ispovijedao ideju Jugoslavenskog Jedinstva, a propovijedao etička načela Sokolstva. Cesto mu je borba u smionome lijetu izranila krila, ali Sokó je vazda postojano izdržao na mezevu. Pa i kad je crnožuta aždaja krvavog ljeta 1914. njegove sinove Sokólove otposlala na front, na pokolj, kad mu je ognjem i mačem sprječila lijet u slobodne visine, lijam mu — njegovu sokolanu — pretvorila u kasarnu, imovinu rastepila, a sprave dijelom oštetila, dijelom uništila, Sokó nije posrnuo, ni se predao kao plijen grabljivcima, koji su lebdili nad njegovom sudbinom poput crnih ptica nad palim borcem... Iz te je borbe nakon dugog narodnog ožaja iskrsnuo u vedroj radosti neslomljene svoje duše.

Danas, kad u sunčanim Vidovdanima može da slobodno zakruži pogledom čitavim Slovenskim Jugom, a brzokrilu da se nadvije u nebotočne visine nad čitavim Narodom, što oslobodjen kraljuje Jugoslavenskom Otadžbinom, On Te poziva, bratsko društvo, da pohliš do gnijezda njegova — ovamo na Sjever Jugoslavenske Zemlje! Dodji, zovemo Te usrdno i bratski, dodji na čednu proslavu njegove Dvadesetogodišnjice, da sa svom okup-

ljenom braćom iz sviju krajeva proslavimo ovo rijetko sokolsko slavlje.

Svečanostni dani trajat će od 7. do 9. septembra 1923., u koje će se vrijeme održati i slet mariborske župe, koje je Svečar najstariji Sokó. Kako je on danas najstarije društvo u Hrvatskoj, a jedno od ponajstarijih društava u Jugoslaviji, to se nadamo, da će bratsko društvo, bar po svome izaslanstvu, svojim dolaskom u Varaždin uveličati ovo sokolsko slavlje, o čemu molimo, da nas se pravodobno, a najkasnije do 1. septembra 1923. obavijesti.

Kako bi nam bilo drago i jer nam je mnogo i iskreno stalo, da Sokolske braće što više bude okupljeno u te svečanostne dane u našem starodrevnom gradu, to Te molimo, bratsko društvo, isporučiti svim svojim, nama dragim, članovima i Sokolicama ovu našu poruku:

Ljubav Vašeg starog varaždinskog druga, prema svima Vama, uzrokom je, da Vas sve, braćo i sestre, želimo okupiti u svome Domu: i Vas sa surih makedonskih stijena, i Vas sa pitomih ravni slavonskih; i Vas iz krajeva, gdje troglavi Triglav bdi je na Mrtvoj Straži, i Vas, što saviste gnijezda oko Divić-planine, gdje Vaš Marko sniva; i Vas, sinovi plemenite Šumadije i Vas iz junačkih vrliti Herceg-Bosne i mrkih planina crnogorskih; i Vas iz Vojvodine ravne, košto i Vas, što na žalama Jadranskoga Mora saviste Gnijezdo Slobodnoga Roda. I sve Vas, znane i neznanе, koji nosite stijeg Ideje Sokolstva, a srce

Vam je bratsko, slavensko i čisto!

Pohrlite svome starom drugu, koji je kroz tih dvadeset godina, kadgod je mogao, doletio do mnogih Vaših gnijezda, da bje zajedno boj za Slobodu i Slavenstvo! Pohrlite, braćo i sestre, na njegove bratske grudi, iz kojih će Vas kod dolaska Vašeg dočekati iskrena dobrodošlica, odjek našeg srca, pun topline i dragosti, naš sokolski, bratski: ZDRAVO!

Za starješinstvo »Sokolskoga društva«

u Varaždinu, 1. augusta 1923.

Starosta:

Dr. Stjepan Stanković v. r.

Tajnik:

Branko Svoboda v. r.

»Na Turškem se nekaj kuha.« Svoječasno so izhajale v Novem mestu »Dolenjske Novice« in ko je izbruhnila balkanska vojna in so srbske čete že vkorakale v Skopje, da se na »Turškem nekaj kuha.« Tega smo se spomnili, ko smo čitali v eni zadnjih števil »Slovenskega Naroda« poročilo o snovanju Orjune v Bolgariji, v katerem »Sl. N.« pravi, »da se še ne ve, ali bo bolgarska Orjuna služila bolgarskim separatistom ali jugoslovenski ideji, ko je vendar v »Pobedi«, kjer je »Slov. Narod« vest črpal, jasno povedano, da bo Orjuna na Bolgarskem nositeljica iste misli kakor pri nas. Naš list je že pred tedni prinesel cel članek o snovanju Orjune v Bolgariji, iz katerega bi se

bil »Slov. Narod« tudi lahko poučil o ciljih Orjune na Bolgarskem. Si-cer pa: ali more biti Orjuna kaj drugega kakor jugoslovenska? O »Narod«, »Narod«, kje je tvoja pamet?

Mrtvi klerikalizem. »A vi, slovenski naprednjaki, strnite svoje bojne vrste, združite naj vas verski boj v obrambo naroda in narodne države, v obrambo resnice in idealizma, v obrambo morale in načel. Na vseh točkah bojne črte hočemo izzvati in pospešiti odločitev v historičnem boju narodov proti klerikalizmu, ki ga klerikalni voditelji povsod, kjer se čutijo preslabe, zavlačujejo pod hinavsko krinko »tolerance«. Zgodovina priča, da je klerikalizem vsaki narodni državi nevarnejši notranji sovražnik nego svobodomiselní komunizem. Naprej, udarimo po Mahničevi metodi, udarimo jih z njih lastnim orožjem! Tudi mi dobro vemo, kakor Mahnič, da vpliva na maso le sugestija sile in strahu. En energičen udarec združenih naprednjakov, in črna klerikalna armada se razkropi po zajčje. A velikodušno jim hočemo podati po zmagi roko: Oče, odpusti jim, saj niso vedeli, kaj delajo.« Naprej, združeni slovenski naprednjaki, zmagaj je naša... Bojevitó zopet vihra zastava naprednih sil, ob odprtem grobu klerikalizma slavi naša napredna misel svoje vstajenje, svojo renesanco!« »Slovenski Narod« št. 193. od 25. avgusta 1923. — Napredne sile, koncentracija, klerikalni zmaj... joj, koliko let že čitamo to v »Slovenskem Narodu« in njemu sorodnem časopisju! Vsa-

LJUBLJANA, Mesni trg 5

O. BERNATOVIC

KONFEKCIJSKA TRGOVINA

vzklíkamo lahko samo: »Oče, od-ko toliko časa je klerikalizem »na tleh«...»

ZRNA.

CVETKE S KATOLIŠKEGA SHODA. (Po »Slovcu«.)

Naša društva niso za parada, marveč da nosijo katoliško idejo na jug.«

»Pri Orlih ne gre za to, koliko jih je, ampak kakšni so.«

»Tudi Orjunaši so domoljubni in kadar koga obsodijo na smrt brez razpave in ga umorijo, mislijo, da imajo prav, pa nimajo.«

»Orlice so dokazale, da jim ne gre le za »šik« kroj in zgolj za pa-

rado...« To smo opazili tudi mi, ker je bila parada bolj slaba.

»Korakalo jih je (Orlov) mimo nas tisoč, in zopet tisoč in zopet tisoč... Dve vrsti prej »nad 2000 jih je bilo...«

»... in konec je bil tak, kakor smo ga z nevoljo pričakovali« (o nastopu Orlic).

Triglavski stolp so srečno prebarvali belo in črno (da ne bo kdo mislil, da so to mogoče prusovske barve)!

Centralna vlada je baje naprosila Radića, da se vrne v domovino in počaka toliko časa, da bodo izvedene vse formalnosti za njegovo aretacijo.

Iz bratskog zagrija... Iz Zagreba se nam poroča, da se je pred par dnevi po Jelacičevem trgu roko v roki sprehaljal policijski šef dr. Urbani in Radićev financier Popič.

Strah v Fritzevem gradu? V noči od sobote na nedeljo okrog cetrte ure zjutraj so našega oblasnega predsednika inž. Kranjca zbudili detektivni z najnim pozivom, da se naj takoj zgleda na policijskem ravnateljstvu.

Z bombamj so hoteli baje Orjunaši razgnati spreved katoliškega shoda. Pripravljali odbor je tozadevno posredoval pri policijskem ravnateljstvu in dal zagotovilo, da se s strani udeležencev shoda Orjunašev ne bo izzivalo!

Fritz Lukan, po milosti Pašičevi in po svoji nezmožnosti še vedno veliki župan ljubljanski, je znan prijatelj dobrih kosil, posebno če nič ne stanejo.

Saj nam vseeno je kar se ljudem pove, samo da piše se dobro in je!

»Postuma-Romana« se naziva tednik, ki ga bo začel izdajati v Postojni g. profesor Urbani, prej Urbanac.

EDINO NAŠ POKRET LAHKO OSREČI DOMOVINO!

Sramotni oder.

Fräulein Götz, lastnico modistovske trgovine Gorjanc in drug na Sv. Petra cesti in sestro onega Götza, ki je avtooddelenju v Ljubljani ukradel avtomobil in ga odpeljal v Nemško Avstrijo, vidimo ponovno jezdariti v družbi jugoslovanskega oficirja na sprehod.

P. T. Jugoslovanski Ljud, Maribor, Ruška cesta.

V Vašem cenjenem podjetju so večinoma nastavljeni domačini, kar je vsekakor hvalevredno. Le nekaj važnejših mest imate zasedenih po tujcih oziroma tujkah.

Zaposlena pa je pri Vas tudi neka gdč. Schwiskus, ki opravlja posle blagajničarke, predvsem pa baje tudi posle, ki niso dostopni vsem upravnim svetnikom.

Če bi tudi cenjeno podjetje potrebovalo za kako tajno korespondenco tujo moč, kar ne vemo in kar ni naša stvar, je vendar jasno, da ne potrebuje tuje moči za blagajno, ker toliko nam bodete že verjeli in priznali, da imamo tudi v Jugoslaviji dovolj takšnih moči.

Zato je predvsem neumestno, da je cenjeno podjetje na tako javno in očito mesto, kakor je blagajna, postavilo tujko, ki ne razume našega jezika in ki ima notabene precej ošaben in neprijazen nastop, kar je dvakrat vzrok, da so se stranke, ki so imele pri Vas opraviti, pritožile pri nas.

Zato bi bilo umestno, če bi podjetje to gospodično, če že ne more izhajati brez nje, premestilo v oddelek, kjer nima stika z občinstvom, kakor tudi ne z uslužbenstvom.

Toliko v uvaževanje cenjenemu podjetju, ki je bilo dosedaj zmiraj dostopno pametnim in za podjetje koristnim nasvetom.

Gospodarstvo.

RAZSTAVLJALCEM III. LJUBLJANSKEGA VELESEJMA.

Ker je prijavljeno izredno število gostov iz srbskega dela naše kraljevine, se naproša vse razstavljalce, da opremijo svoje razstavne koje s trvdkinimi napisi v cirilici.

OBISK IZ SRBIJE NA VELESEJEM.

Upravi ljubljanskega velesejma je prijetna dolžnost naznaniti, da je obisk kupcev iz Srbije prijavljen v tako visokem številu, kot še nikoli leto poprej.

Med Ljubljano in Prago bodo v času med 2.—9. septembrom vozili posebni vlaki po znižanih cenah. Obiskovalcem ljubljanskega velesejma se nudi najugodnejša prilika, da posetijo tudi Praški vzorčni velesejem.

V 3—5 dneh pridete v Prago in nazaj ter si med tem časom lahko ogledate tudi svetovnoznani Praški vzorčni velesejem (2.—9. sept.)

V teku enega tedna si lahko ogledate ljubljanski in praški velesejem, ker se oba vršita ob istem času. Znižana vožnja za vse vlake v Jugoslavijo in Čehoslovaki.

Kar češko, to dobro, ta izrek je res upravičen za blago češkega izvora, najsibo to manufaktura, stroji, porcelan itd.

Novost na Praškem vzorčnem velesejmu. (Od 2. do 9. septembra 1923). Ravnateljstvo velesejma poroča, da bo na jesenskem velesejmu razstavljen in javnosti prvič razkazan epohalni izum »Perpetuum mobile«.

Lastnik inž. F. Kranjec. Odgovorni urednik VI. I. Galinaja.

Član Orjune brat

Rade Filipović

peginno je u 22. godini svoga mladanož života od razbojničke separalističke ruke »Srnao«.

Svoga milog brata, koji položi plemeniti život za veliku ideju Državnog i Narodnog Jedinstva Orjuna će svečano ispratiti do večne mu kuće.

Sprovod će se krenuti u sredu, 29. avgusta u četiri sata posle podne iz srpskopравoslavne Saborne crkve.

U Novem Sadu, 29. avgusta 1923.

Komesarijat Orjune Novi Sad

TVORNICE TESTENINA

CETINA

SPLIT OMIS (ITALIJSKA) BRZOGAVI CETINA-OMIS CETINA-SPLIT

Glavno zastopstvo za Slovenijo PATERNOST & REMIC — LJUBLJANA Slomškova ul. 11. — Telefon št. 589

RAZSTAVLJALCEM III. LJUBLJANSKEGA VELESEJMA.

VSEH ZNAMK ZA AVTOMOBILE IN KOLEVA

J. COREC

LJUBLJANA: PALAČA LJKRANK

Inserati v »Orjuni« imajo največji in najboljši uspeh!

Dokaz veliko število oglasov, ki prekaša danes vse liste v kraljevini!

Oglase sprejema: Upravištvo »Orjune« Ljubljana

Gospodinje!

Zahtevajte odločno povsod le naše testenine, ki so našega pristnega domačega proizvoda. — So najboljše in najcenejše!

Na velesejmu si gotovo oglejte v paviljonu »K« našo koju št. 530.

Zaloge pri veletrgovinah:

A. Sarabon, Slovenska trgovska d. d., Čermak & Co., »Jadran« d. z o. z.

! Poizkusite !

PINTAR & LENARD

VELETRGOVINA Z ZELEZNINO

TELEFON ŠT. 252 BRZOGAVI »PINLEN« MARIBOR

KUVERTA

d. z o. z.

konfekcijska tvornica

LJUBLJANA, VOŽARSKI POT 1

TVORNICA KUVERT

IMA VEDNO V ZALOGI IN IZDELUJEPO NAROČILU VSE VRSTE KUVERT!! NA ŽELJO POŠLJEMO VZORCE !!

STEGÚ IN DRUGI

kom. družba za strojno in
:: električno industrijo ::

Pisarna: Ljubljana, palača Ljubljanske kreditne banke, Dunajska cesta 1 b, III. nadstr.

KONCESIJONIRANO PODJETJE ZA:vodovodne inštalacije, parne in vročevodne kurilne naprave, postavitve in popravilo parnih kotlov za visoki pritisk, elektrotehniko za visoko in nizke napetosti.
Lastna strojna in ključavničarska delavnica: VIČ - GLINČE Štev. 5.

„SLOGRAD“

Slovenska gradbena in industrijska d. d.

Telefon inter. 180.

Telefon inter. 180.

Tehnična pisarna Ljubljana, Sp. Šiška,
Frankopanska ulica 151.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj. Specialiteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovod.

Zastopa: Patent Dr. inž. Emperger-a za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vložki za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, „silo“-mostovih in podobno). Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov. Parna žaga.

Zobna pasta

„Aikadont“

Ustna voda

**Autogaraža
AUTODELAVNICA****A. Thaler****LJUBLJANA
GLINČE 37.****Ing. dr. Miroslav Kasal**oblastveno poverjen stavbeni inženir
in mestni stavbenik

Ljubljana, Mirje št. 11.

Izvršuje in projektira vsakovrstne
visoke zgradbe, vodne zgradbe,
železobetonske stavbe itd.**Proda se****avto „FORD“**v popolnoma dobrem stanju s
5 sedeži. Cena 150.000 kron.**Anton Vrabl**veleposestnik in trgovec
Križevci pri Ljutomeru.**Avtomobile****kolesa, motorje,
pnevmatiko vseh
vrst, olje, bencin in
druge potrebščine**

ima vedno v zalogi

F. Florjančič
LJUBLJANA.

Gradbeno podjetje

ing. Dukič in drug

Ljubljana, Bohoričeva ul. 24

se priporoča za vsa v to stroko

spadajoča dela.

UČITELJSKA TISKARNA V LJUBLJANI

je najmoderneje urejena in izvršuje vsa tiskarniška
dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. —
ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. — Brošure in
knjige v malih in tudi največjih nakladah. — Časopise, revije
in mladinske liste.

Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.

Lastna tvornica šolskih zvezkov.Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole. Risanke, dnev-
niki in beležnice.

JOŠKO VIDETIČ

Tržič **kleparska delavnica** Tržičprevzema vsa v to stroko spadajoča dela
— stavbena in galanterijska.

Pokrivanje vseh vrst streh.

Zaloga kleparske posode.

Napeljava vodovodov, kopalnih sob i. t. d.

CENE ZMERNE! DELO SOLIDNO!

Carinsko - Posredniški - Bureaux

Uvoz **GROM** Izvoz

Centrala Ljubljana Kolodv. ulica 41.

Podružnice:

Zagreb, Maribor,
Jesenice, Boh. Bistrica,
Čakovec, Rakek.

MANUFAKTURNA VELETRGOVINA HEDŽET & KORITNIK

LJUBLJANA, Francišškanska ulica šte. 6.

BRZOJAVI: HEDŽET.

TELEFON ŠTEV. 75.